

Dosar nr.....
(Număr în format vechi)

R O M Â N I A

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I PENALĂ

Încheiere

Ședința din camera de consiliu din data de 28.06.2022

Curtea constituită din:

Președinte:

Judecător:

Judecător:

Grefier:

Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – DNA este reprezentat de **procuror**

Pe rol, se află judecarea cauzei penale, în **complet de divergență**, având ca obiect **contestația în anulare formulată de contestatoarea-condamnată** împotriva deciziei penale nr., pronunțată de Curtea de Apel București secția a II-a Penală în dosarul nr.

La apelul nominal făcut în ședința publică **a răspuns contestatoarea-condamnată** personal, prin intermediul videoconferinței, aflată în stare de detenție și asistată de apărător ales, avocat cu împuternicire avocațială emisă de Baroul Cluj.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care;

Curtea învederează că se vor relua dezbaterile cu privire la cele două aspecte, respectiv sesizarea ÎCCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru lămurirea unor chestiuni de drept, de a cărei dezlegare depinde soluționarea pe fond a cauzei, respectiv următoarea chestiune de drept „Constituie omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale în perioada 26.06.2018-30.05.2022, o eroare de procedură în sensul art. 426 alin. 1 lit. b Cod procedură penală în ipoteza cauzelor definit judecate în perioada anterior menționată?” și suspendarea executării pedepsei în baza art. 430 Cod procedură penală, suspendarea executării deciziei penale.

Apărătorul ales al contestatoarei-condamnate, având cuvântul, arată că este în asentiment cu concluziile prezentate anterior de colegul său, apreciind că sesizarea ÎCCJ este inadmisibilă având în vedere că prevederile art. 475 presupun acea condiție să ne aflăm în ultimă instanță, această noțiune de ultimă instanță făcând referire mai degrabă la ciclurile procesuale ordinare și nu la contestația în anulare, fiind depășită noțiunea de ultimă instanță în înțelesul textului de lege.

Totodată, consideră că sesizarea cu acest conținut este inadmisibilă în baza practicii pe scară largă, atât a instanței supreme, cât și a CCR, apreciind că se tinde a se lămuri efectele unei decizii a CCR, practica celor două fiind în sensul că Instanța Supremă nu poate să lămurească întinderea și efectele Decizia CCR și cu atât mai mult, nu poate lămuri efectele unei decizii ale CCR, cu referire la deciziile CCR 24/2015 și 1/2018, precum și la Hotărârea prealabilă a ÎCCJ 5/2019.

Precizează că atât prevederile art. 426 lit. b cod procedură penală cât și deciziile CCR sunt suficient de clare și pot fi aplicate în mod direct de către instanța de judecată.

Cu privire la problema suspendării executării, consideră că executarea unei hotărâri pronunțate cu nesocotirea legii în sens larg nu poate fi calificată ca fiind legală în nici o ordine juridică modernă. Apreciază că ne aflăm în ipoteza în care efectele hotărârii contestate riscă să

se producă în continuare, deși prin admiterea în principiu s-au creat premisele desființării hotărârii contestate prin contestația în anulare.

În cazul în care se va admite sesizarea pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, arată că se riscă ca inculpata să mai execute încă 6 luni de închisoare în baza unei hotărâri, care riscă puternic să fie desființată.

Consideră că nu există riscuri reale și nici concrete, ca în măsura în care inculpata va fi lăsată în libertate, aceasta să se sustragă, chiar și în cazul în care contestație ar fi respinsă, având în vedere circumstanțele personale ale acesteia, a avut o conduită procesuală exemplară pe tot parcursul procesului penal, lucru care rezultă cu prisosință din actele de la dosar, după pronunțarea hotărârii definitive aceasta s-a prezentat de bunăvoie să fie încarcerată, nu a avut impuse măsuri preventive în cursul judecării cauzei, deși a fost plecată în Peru aceasta s-a întors de bunăvoie în țară, având în vedere că are probleme de sănătate foarte grave.

Față de toate aceste aspecte, solicită suspendarea executării hotărârii pe perioada contestației în anulare și pentru a-i da acesteia ocazia de a se îngriji de starea de sănătate, având în vedere că s-au creat deja premisele desființării hotărârii judecătorești definitive și având în vedere că faptele pentru care se află în executarea pedepsei sunt fapte vechi și nu sugerează un pericol real și iminent pentru societate, în măsura în care va fi lăsată în libertate.

Reprezentanta Ministerului Public, având cuvântul, cu privire la primul aspect pus în discuție de către instanță, respectiv sesizarea ÎCCJ, în baza art. 475 Cod procedură penală, arată că își menține concluziile prezentate anterior.

Solicită să fie avut în vedere că cererea de sesizare a ÎCCJ s-a produs după ce instanța a dispus admiterea în principiu, astfel încât problema inadmisibilității ar trebuie să fie respinsă de plano.

În ceea ce privește chestiunea de fond, respectiv întrebarea adresată ÎCCJ apreciată de apărarea ca fiind o întrebare ce nu ar intra în perimetrul instrumentului invocat de legiuitor în art. 475 cod procedură penală, solicită să se observe că nu se cere a se explica o decizie a Curții Constituționale, ci o problemă de drept, instanța de judecată nefăcând nici un fel de referire expresă la decizia 358/2022 respectiv 297/2018, ci exclusiv la o problemă de drept, fapt pentru care apreciază că și pe fond, această cerere de sesizare a ÎCCJ este fondată.

Pentru aceste motive, pune concluzii de admitere a cererii de sesizare a ÎCCJ.

Cu privire la cea de-a doua cerere de suspendare a executării, întemeiată pe dispozițiile art. 430 cod procedură penală, arată că se indică de cel de-al doilea apărător ales că există un risc ca inculpata să execute această pedeapsă, în contextul în care, se intuiește o altfel de soluție contrară practicii constante a instanțelor de judecată până la acest moment cu privire la Decizia 297/2018 și ulterior 358/2022.

Arată că sunt foarte puține cazurile în care instanța a dispus încetarea procesului penal sunt foarte puține, având cunoștință despre un singur caz la Judecătoria Târgu Mureș, iar în toate celelalte cauze majoritare au decis sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu acest instrument, acela de a pronunța o soluție de recurs în interesul legii, tocmai pentru a dezlega această problemă de drept, neexistând nici un risc de a executa ceva ce va fi atins de acel incident al prescripției.

Totodată, menționează că termenul fixat pentru soluționarea în interesul legii este de 25.10.2022, inculpata începând executarea în luna aprilie sau mai 2022, fapt pentru care nu apreciază că există vreun risc și pune concluzii de respingere a cererii se suspendare.

Cu privire la mențiunile referitoare la starea de sănătate a contestatoarei-condamnate apreciază că acestea sunt elemente care nu ar trebui să fie avute în vedere la soluționarea unei contestații în anulare, fiind elemente care pot ține cel mult de o cerere de întrerupere a executării pedepsei, această cale fiind deschisă conform codului de procedură penală și nu fac corp comun cu cele solicitate pentru admiterea în principiu.

Contestatoarea-condamnata, personal, având ultimul cuvânt, arată că pe tot parcursul dosarului a fost la dispoziția organelor statului, a colaborat și are încredere, deși este închisă și este nevinovată, speră să reușească să aibă grijă de starea sa de sănătate în libertate.

CURTEA,

Deliberând asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată următoarele:

I. Expunerea succintă a cauzei:

Prin sentința nr. din data de, pronunțată în dosarul nr., Tribunalul București - Secția I Penală, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel București, Secția a II-a penală a fost condamnată, în baza art. 291 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal, inculpata la pedeapsa închisorii de 3 ani, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de influență.

În baza art. 67 alin. (1) Cod penal, a fost aplicată inculpatei pedeapsa complementară prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) Cod penal, pe o durată de 3 ani.

În baza art. 65 alin. (1) Cod penal, a fost aplicată inculpatei pedeapsa accesorie prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) Cod penal.

În baza art. 291 alin. (2) raportat la art. 112 lit. e) Cod penal a fost dispusă confiscarea de la inculpata a sumei de 1.000.000 euro, în echivalent lei la cursul BNR, la data executării efective.

În temeiul art. 404 alin. (4) lit. c) Cod procedură penală au fost menținute măsurile asigurătorii luate în cauză asupra bunurilor indisponibilizate prin Ordonanța nr. din data de, aparținând inculpatei, respectiv:

- teren arabil extravilan,
- teren arabil extravilan,
- teren intravilan,
- teren intravilan + construcții,

În baza art. 404 alin. (4) lit. c) Cod procedură penală au fost ridicate măsurile asigurătorii luate în cauză asupra bunurilor indisponibilizate prin Ordonanța nr. din data de, respectiv:

- garaj situat
- ap.1
- ap.2
- ap.3
- ap.4
- ap.5
- ap.6
- terasă
- garaj
- terasă

În baza art. 274 alin. (1) Cod procedură penală, a fost obligată inculpata la plata cheltuielilor judiciare avansate de către stat, respectiv suma de 7.000 lei.

Pentru a pronunța această soluție s-a reținut că în perioada februarie – august 2011, inculpata a pretins și ulterior a primit, în mod indirect, prin intermediul martorului, suma de 1.000.000 de euro de la (prima tranșă, în cuantum de 750.000 euro, a fost transferată de în contul martorului la data de 13.07.2011, iar cea de-a doua tranșă, în cuantum de 250.000 euro, a fost transferată în contul aceluiași martor la data de 15.07.2011, iar mai departe, martorul a virat suma de 720.621 euro la data de 14.07.2011, prin transfer bancar, în contul firmei, societate controlată de inculpata, iar restul sumei, i-a înmănat-o acesteia în numerar, la circa 3-4 săptămâni de la prima tranșă) promițând în schimb că va interveni pe lângă (prim-ministrul României la acel moment) în vederea aprobării "Notei privind licențele pentru produse Microsoft utilizate de către în școli".

Împotriva hotărârii penale anterior menționate a declarat contestație în anulare contestatoarea condamnată invocând cazul prevăzut de art.426 alin.1 lit.b C.proc.pen. respectiv omisiunea instanței de a se pronunța asupra unui caz de încetare a procesului penal cu privire la care existau probe în dosar. În fapt, s-a susținut că, în condițiile în care decizia Curții Constituționale nr.297/2018 este o decizie simplă extremă, în intervalul 30.05.2018 nu a existat niciun caz de întrerupere a termenului de prescripție astfel că, în cauză, raportat la data săvârșirii faptei, s-a împlinit termenul de prescripție generală iar soluția corectă ar fi fost aceea de a dispune încetarea procesului penal potrivit art.16 alin.1 lit.f C.proc.pen.

Cauza a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel București, Secția I Penală la data de sub nr.....

La termenul de judecată din data de, Curtea a pus în discuție, din oficiu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept pentru lămurirea unei chestiuni de drept de a cărei dezlegare depinde soluționarea pe fond a cauzei, respectiv:

„Constituie omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale, în perioada 26.06.2018-30.05.2022, o eroare de procedură, în sensul art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, în ipoteza cauzelor definitiv judecate, în perioada anterior menționată?”

II. În examenul de admisibilitate a sesizării, Curtea constată, în opinie majoritară, că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție este admisibilă, potrivit dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, motivat de faptul că:

Curtea de Apel București - Secția I penală este investită cu judecarea cauzei în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor art. 432 alin. (4) din Codul de procedură penală, în interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 5 din 4 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 248 din 10 aprilie 2015. În consecință urmează a se înlătura critica formulată de către contestatoarea condamnată cu privire la acest aspect.

În speță, a fost identificată, din oficiu, o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, și anume, dacă poate constitui omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale, în perioada 26.06.2018-30.05.2022, o eroare de procedură, în sensul art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, în ipoteza cauzelor definitiv judecate, în perioada anterior menționată.

În același sens s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală prin Decizia nr. 21/2016 și prin Decizia nr. 5/2015, apreciindu-se că depinde soluționarea pe fond a cauzei de lămurirea unor chestiuni de drept, chiar dacă aveau ca obiect interpretarea unor norme de procedură penală.

De lămurirea acestei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei, dat fiind că odată stabilit că instanța care soluționează contestația în anulare poate analiza această cauză de încetare, prin soluția dată de completul investit cu soluționarea contestației în anulare se poate anula decizia instanței de apel, cu schimbarea soluției din condamnare a inculpatei în încetare a procesului penal. Într-adevăr, motivul de contestație în anulare invocat de către contestatoarea condamnată vizează omisiunea instanței de a analiza dispozițiile privind prescripția răspunderii penale, respectiv cele ale art.155 alin.1 C.pen.. Astfel, fapta reținută în sarcina contestatoarei condamnate a fost săvârșită în perioada februarie – august 2011, motiv pentru care, în analiza legii penale mai favorabile sub imperiul noului cod penal, în absența unui efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură întocmite în cauză, ulterior publicării în Monitorul Oficial al deciziei Curții Constituționale nr.297/2018, ar fi trebuit reținută incidența în cauză exclusiv a prescripției generale.

Chestiunea de drept enunțată este nouă, deoarece asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat nici printr-un recurs în interesul legii, nici printr-o hotărâre prealabilă, potrivit art. 474 și respectiv art. 477 din Codul de procedură penală.

Chestiunea de drept enunțată nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data de 28 iunie 2022.

III. Punctele de vedere asupra chestiunii de drept au fost exprimate astfel:

Reprezentantul Ministerului Public a precizat că este de acord cu sesizarea, considerând că este utilă în cauză.

Contestatoarea condamnată a apreciat că problema de drept primește o rezolvare evidentă, nefiind necesară intervenția instanței supreme. Astfel, Decizia Curții Constituționale nr.297/2018 este una simplă, prin care s-a constatat fără rezerve neconstituționalitatea chiar a soluției legislative cuprinse în art. 155 alin. 1 C.pen., astfel că efectul nemijlocit este acela al inexistenței în planul legii substanțiale a vreunui caz de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale. În consecință, este de necontestat că ulterior datei de 25.06.2018 (data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018), în fondul activ al legislației nu a existat nicio reglementare care să prevadă cazurile și condițiile întreruperii cursului termenului prescripției răspunderii penale, iar orice acte de procedură îndeplinite în această perioadă nu au produs efectul avut în vedere de art. 155 alin. 1 C.pen. și au operat drept lege penală substanțială mai favorabilă cu consecința ineficienței în cauză a instituției prescripției speciale. Omisiunea instanței de a analiza acest aspect constituie o eroare de procedură ce permite aplicarea dispozițiilor art. 426 alin. 1 lit. b C.proc.pen.

IV. Punctul de vedere majoritar al instanței:

1. Redarea normelor de drept intern apreciate a fi relevante în speță

Art. 426 Cazurile de contestație în anulare

Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri: (...) b) când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal (...).

2. Opinia majoritară a completului de judecată

Deși textul art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală nu mai face trimitere expresă la "nepronunțarea" instanței asupra cauzei de încetare a procesului penal astfel cum era stipulat în dispozițiile art.386 lit.c din Codul de procedură penală (1968), aplicabilitatea sa este, în continuare, condiționată implicit de constatarea unei omisiuni totale a instanței de a analiza și a statua explicit asupra unei astfel de cauze. Doar într-o atare situație hotărârea definitivă este afectată de un viciu de procedură (*error in procedendo*), susceptibil de a afecta legalitatea sa și de natură a legitima repunerea cauzei în discuție și eventuala sa rejudecare. Într-adevăr cazul de contestație în anulare prevăzut de art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală se întemeiază exclusiv pe modul viciat al instanței de apel de a judeca și nu pe modul în care aceasta a examinat și motivat neincidența cazului de încetare a procesului penal. Numai în situația în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cauzei de încetare a procesului penal - pentru care existau la dosar probele necesare care conduceau la soluția de încetare a procesului penal - se poate constata o eroare de procedură, adică o nepronunțare imputabilă instanței care, prejudiciind interesele legitime ale părții, îi dă dreptul să formuleze contestație în anulare.

În ipoteza în care cauza prezumată de încetare a procesului penal a făcut obiectul unei evaluări nemijlocite a instanței, care a statuat neechivoc asupra inaplicabilității sale și a dispus condamnarea inculpatului, hotărârea se bucură pe deplin de autoritate de lucru judecat, iar argumentele instanței nu mai pot fi repuse în discuție. Într-o atare situație, contestarea hotărârii tinde nu la înlăturarea viciului de procedură derivat din omisiunea de a examina

incidența unui impediment procedural, ci la reevaluarea în substanță a fundamentului faptic și juridic al soluției în sine (*error in iudicando*), pe calea unui apel deghezat.

Or, conform principiului securității raporturilor juridice anterior invocat, niciuna dintre părți nu este abilitată să solicite reexaminarea unei hotărâri definitive, cu unicul scop de a obține o reanalizare a cauzei și o nouă hotărâre în privința sa. Simplul fapt că pot exista două puncte de vedere asupra chestiunii respective nu este un motiv suficient de a rejudeca o cauză. Acestui principiu nu i se pot aduce derogări decât dacă o impun motive substanțiale și serioase, fiind invocată în acest sens jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv: Hotărârea din 7 iulie 2009, în Cauza Stanca Popescu împotriva României, Hotărârea din 24 iulie 2003, în Cauza Ryabykh împotriva Rusiei, Cauza Mitrea împotriva României, Hotărârea în Cauza Urbanovici împotriva României.

În speța dedusă judecății, cauza de încetare asupra căreia instanța a omis să se pronunțe este prescripția răspunderii penale, prevăzută de art.155 alin.1 C.pen. ulterior deciziei Curții Constituționale nr.297/26 aprilie 2018, lege penală mai favorabilă potrivit art.5 C.pen.

Prin decizia nr.297/26 aprilie 2018, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și, pe cale de consecință, a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională.

Conform dispozițiilor art. 147 alin. (1) din Constituție: „*Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor*”.

Pentru a putea decela efectele imediate ale Deciziei nr. 297/26 aprilie 2018 trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, atât dispozitivul, cât și considerentele pe care se sprijină acesta se bucură de putere de lucru judecat (a se vedea, spre exemplu, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/17 ianuarie 1995, Decizia nr. 1415/4 noiembrie 2009) fiind general obligatorii și impunându-se cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept.

Potrivit literaturii de specialitate (Marieta Safta, Karoly Benke, *Obligativitatea considerentelor deciziilor Curții Constituționale*, Dreptul, nr. 9, 2010, pp. 40-41) „*Din cele arătate rezultă că diversitatea sub care se pot înfățișa deciziile Curții Constituționale face aproape imposibilă aplicarea acestora în litera și spiritul Constituției fără o atentă examinare a motivării instanței de contencios constituțional și fără a da eficiență chiar considerentelor pe care se sprijină dispozitivul deciziei pronunțate. Chiar și în cadrul controlului a posteriori, în multe cazuri, efectul deciziei Curții Constituționale nu presupune doar stricta și literală aplicare a prevederilor art. 147 alin. 1 din Constituție (...) ci și de a desluși, prin examinarea motivării soluției pronunțate, motivul neconstituționalității și sensul desprins din dispozițiile Legii fundamentale care trebuie avut în vedere, precum și consecințele atât asupra activității de legiferare, cât și asupra celei de aplicare a legii, lato sensu*”.

Așadar, potrivit aceluiași autori, obligativitatea *erga omnes* a deciziilor Curții Constituționale presupune în mod necesar ca în procesul infraconstituțional de interpretare și aplicare a legii să se asigure eficiență deplină atât dispozitivului, cât și considerentelor.

Față de lipsa de intervenție a legiuitorului pentru modificarea prevederilor neconstituționale, practica judiciară a interpretat dispozițiile art.155 alin.1 C.pen. în sensul că întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale se produce în condițiile reținute la paragraful 34 din Decizia nr. 297/2018, respectiv doar „*prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în desfășurarea procesului penal*”, în mod asemănător soluției legislative anterioare, prevăzute la art. 123 alin. (1) din Codul Penal din 1969, care, în opinia judecătorului constituțional, „*îndeplinirea condițiilor de previzibilitate impuse prin dispozițiile constituționale analizate în prezenta cauză*”.

În același sens s-a concluzionat, în majoritate, și cu ocazia întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată discutării

aspectelor de practică neunitară în materia dreptului penal și dreptului procesual penal, ce a avut loc, în perioada 16-17 mai 2019 la sediul Curții de Apel București iar reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție au arătat că în acest sens este și practica instanței supreme, indicând decizia nr. 174/2019 a Secției penale.

Totodată, în cadrul aceleiași întâlniri a fost exprimat și punctul de vedere al catedrei de Drept constituțional din cadrul INM în sensul că Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 face parte din categoria deciziilor Curții Constituționale cu rezervă de interpretare, categorie care nu se limitează la deciziile care includ în mod expres rezerva de interpretare în dispozitiv.

Trebuie amintită, de asemenea, și decizia nr. 5/21.03.2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ale cărei considerente oferă o imagine de ansamblu asupra practicii judiciare în materie care concordă concluziei anterioare (opinia majoritară, exprimată de Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Brașov (Tribunalul Brașov, Tribunalul Covasna, Judecătoria Zărnești), Curtea de Apel Timișoara (Tribunalul Arad, Tribunalul Timiș, Tribunalul Caraș-Severin, Judecătoria Timișoara, Judecătoria Lugoj, Judecătoria Reșița), Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel București (Secția I penală, Tribunalul București, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Roșiori de Vede, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Videle), Curtea de Apel Craiova (Tribunalul Gorj, Tribunalul Mehedinți, Judecătoria Vânu Mare), Curtea de Apel Târgu Mureș (Judecătoria Reghin), Tribunalul Bistrița-Năsăud (Judecătoria Bistrița), Tribunalul Maramureș (Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Sighetu Marmației), Tribunalul Bacău (Judecătoria Roman), Tribunalul Prahova, Tribunalul Buzău (Judecătoria Moreni), Judecătoria Constanța, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Babadag, Judecătoria Medgidia, Judecătoria Târnăveni, Judecătoria Sighișoara, în sens contrar exprimându-se doar Tribunalul Brașov).

În două decizii de admitere a recursului în casație, instanța supremă, în esență, a reținut că în interpretarea art. 155 alin. (1) din Codul penal instanța este obligată a porni de la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 în condițiile în care, pe de o parte, deciziile instanței de contencios constituțional sunt general obligatorii, iar, pe de altă parte, acest caracter este atașat nu doar dispozitivului, ci și considerentelor deciziei. Prin raportare la aceste considerente, Înalta Curte de Casație și Justiție a constatat că întreruperea cursului termenului de prescripție se poate realiza doar prin îndeplinirea unui act care, potrivit legii, trebuie comunicat, în cauza în care persoana vizată avea calitatea de învinuit sau inculpat, așa cum a statuat expres Curtea Constituțională. În același sens sunt și deciziile nr. 290/A din 6 noiembrie 2018, nr. 306/ A din 22 noiembrie 2018 ale Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Decizia nr. 142 din 27 mai 2019 a Completului de 5 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și punctul de vedere al Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înalte Curți de Casație și Justiție expus în cadrul deciziei nr.5/21.03.2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept potrivit căruia în raport cu jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, că nici prima și nici a doua întrebare nu ridică veritabile chestiuni de drept, întrucât din considerentele deciziei instanței de contencios constituțional (paragrafele 24, 28, 31) se desprinde concluzia că, în prezent, în interpretarea art. 155 alin. (1) din Codul penal, cauza de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale constând în îndeplinirea unor acte de procedură își produce efectele numai în cazul actelor de procedură care, potrivit legii, trebuie comunicate suspectului sau inculpatului.

Existența unei practici constante, unitare în materie, nu poate fi ignorată raportat la calificarea drept eroare de procedură a omisiunii instanței de a se pronunța cu privire la potențiala incidență a prescripției generale ca urmare a aplicării drept lege penală mai favorabilă a art.155 alin.1 C.pen. ulterior deciziei Curții Constituționale nr.297/26 aprilie 2018.

În opinia majoritară a Curții, omisiunea instanței de a se pronunța asupra prescripției, în contextul unei practici unitare cu privire la dispozițiile art.155 alin.1 C.pen., nu este generată de o eroare de procedură, adică o nepronunțare care, prejudiciind interesele legitime ale părții, îi dă dreptul să formuleze contestație în anulare ci de faptul că atât părțile cât și organul judiciar nu au mai considerat necesar a se analiza această problemă de drept ce primise o dezlegare unitară în practică și doctrină. Situația premisă este una similară existenței unui recurs în interesul legii sau a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, instrumente menite să asigure o practică judiciară unitară. De altfel însăși instanța de contencios constituțional consideră că cele două situații expuse anterior – practica judiciară unitară sau interpretarea efectuată de instanța supremă în cadrul unui recurs în interesul legii sau al unei hotărâri prealabile pot atrage competența sa pentru a realiza un control de constituționalitate a interpretării pe care un text de lege a primit-o în practică, de vreme ce deturnarea reglementărilor legale de la scopul lor legitim, printr-o sistematică interpretare și aplicare eronată a acestora poate determina neconstituționalitatea acelor reglementări.

Față de aceste considerente, Curtea, în opinie majoritară, în baza art. 475 Cod procedură penală, va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pentru lămurirea unei chestiuni de drept de a cărei dezlegare depinde soluționarea pe fond a cauzei, respectiv:

„Constituie omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale, în perioada 26.06.2018-30.05.2022, o eroare de procedură, în sensul art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, în ipoteza cauzelor definitiv judecate, în perioada anterior menționată?”

II. În ceea ce privește cererea de suspendare a executării sentinței penale nr. a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel București Secția a II-a Penală, pronunțată în dosarul nr. formulată de contestatoarea condamnată, Curtea, în opinie majoritară, constată că aceasta este nefondată având în vedere faptul că petenta condamnată a început executarea pedepsei privative de libertate în cursul lunii aprilie a anului curent iar pentru soluționarea cauzei pe fond, Curtea, în opinie majoritară a apreciat că este necesară intervenția instanței supreme pentru a oferi dezlegarea unei chestiuni de drept de care depinde soluționarea pe fond a cauzei, astfel că soluția asupra fondului contestației în anulare nu este, în acest moment, previzibilă.

În ceea ce privește starea medicală precară invocată de către contestatoarea petentă Curtea constată faptul că există alte instituții procesual penale care permit întreruperea executării pedepsei sau primirea de asistență medicală în unități medicale din afara sistemului penitenciar, contestatoarea condamnată având posibilitatea de a apela la acestea în măsura în care consideră oportun.

În baza art. 430 Cod procedură penală, va respinge, ca nefondată, cererea, formulată de contestatoarea condamnată, de suspendare a executării sentinței penale nr. a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel București, Secția a II-a Penală, pronunțată în dosarul nr.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

În opinie majoritară:

I. În baza art. 475 Cod procedură penală, sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pentru lămurirea unei chestiuni de drept de a cărei dezlegare depinde soluționarea pe fond a cauzei, respectiv:

„Constituie omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale, în perioada 26.06.2018-

30.05.2022, o eroare de procedură, în sensul art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, în ipoteza cauzelor definitiv judecate, în perioada anterior menționată?”

II. În baza art. 430 Cod procedură penală, respinge, ca nefondată, cererea, formulată de contestatoarea condamnată, de suspendare a executării sentinței penale nr. a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel București Secția a II-a Penală, pronunțată în dosarul nr.

Definitivă.

Pronunțată prin punerea la dispoziția contestatoarei inculpate și a procurorului, prin mijlocirea grefei instanței, astăzi, 28.06.2022.

JUDECĂTOR,

.....

JUDECĂTOR,

.....

Opinie separată cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

În cauză, s-a pus în discuție sesizarea, în baza art. 475 Cod procedură penală, a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pentru lămurirea unei chestiuni de drept de a cărei dezlegare depinde soluționarea pe fond a cauzei, respectiv:

„Constituie omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale, în perioada 26.06.2018-30.05.2022, o eroare de procedură, în sensul art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, în ipoteza cauzelor definitiv judecate, în perioada anterior menționată?”

În opinie minoritară, apreciez că, în mod evident, omisiunea instanței de a avea în vedere inexistența unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție a răspunderii penale, în perioada 26.06.2018-30.05.2022, reprezintă o eroare de procedură, în sensul art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, astfel încât nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Astfel cum rezultă și din considerentele Deciziei nr. 10/2017 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție-Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prevederea, în art. 426 alin. 1 lit. b din Codul de procedură penală, a cazului de contestație în anulare, constând în aceea că inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal, tinde la înlăturarea viciului de procedură derivat din omisiunea de a examina incidența unui impediment procedural (error in procedendo) la exercitarea acțiunii penale și nu la reevaluarea în substanță a fundamentului faptic și juridic al soluției în sine (error in iudicando): în aceste coordonate de analiză, apreciez că omisiunea instanței de apel de a pune în discuția părților, de a analiza și de a se pronunța asupra unei cauze de întrerupere a termenului de prescripție, cu consecința împlinirii termenului de prescripție, a înlăturării răspunderii penale și a împiedicării exercitării acțiunii penale împotriva inculpatului, constituie o eroare de procedură și nu o eroare de judecată.

În condițiile în care, în cauză, nu s-a pus în discuție, urmare a invocării, din oficiu sau la cererea inculpatului sau a procurorului, intervenirea prescripției răspunderii penale, subsecvent pronunțării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale, în absența unor dezbateri contradictorii, a unei analize și a unei soluții motivate, nu se poate prezuma că judecătorii care au pronunțat hotărârea în apel au comis o eroare de judecată, stabilind implicit că Decizia nr. 297/2018 a Curții Constituționale este una cu rezervă de interpretare și că, prin pronunțarea Deciziei nr. 297/2018, Curtea Constituțională a reglementat cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale. O atare omisiune reprezintă doar o eroare de procedură, constând în lipsa punerii în discuție, analizei și soluționării cauzei prin raportare la efectele deciziei sus menționate. Faptul că această eroare de procedură este grefată pe o practică judiciară, apreciată ca unitară, în sensul calificării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale drept una cu rezervă de interpretare, nu prezintă relevanță și nu conduce la

calificarea erorii ca fiind una de judecată. De asemenea, calificarea, prin decizia nr. 10/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Completul pentru Dezlegarea unor chestiuni de drept, a erorii procedurale, care legitimează introducerea contestației în anulare, ca fiind una imputabilă instanței, nu poate și nu trebuie să excludă erorile de procedură, neimputabile, grefate pe o practică judiciară unitară, din sfera erorilor de procedură și să le introducă în cea a erorilor de judecată, cu consecința privării persoanei condamnate de accesul la justiție materializat în calea extraordinară de atac. Mai mult, părțile au dreptul la dezbateri contradictorii și la soluții motivate, aceste aspecte fiind de esența dreptului la apărare și a procesului echitabil, iar pentru a se reține că un raționament (inclusiv acela al unei analize circumstanțiate unei practici judiciare unitare) a precedat o soluție, acesta trebuie să fie expus în motivare. Motivarea reprezintă raționamentul logico-juridic care determină o soluție și aceasta trebuie să existe, neputând a fi prezumată. În absența motivării, nu se poate prezuma analiza, deci nu se poate reține o eroare de judecată.

Pe de altă parte, a admite contrariul, deci a aprecia că judecătorii care au pronunțat decizia în apel au analizat efectele deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale, în forul lor interior, și au comis o eroare de judecată, pe fondul unei practici judiciare apreciate ca fiind unitare, **ar împiedica**, față de considerentele Deciziei nr. 10/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, **accesul inculpatului la o instanță care să statueze cu privire la aplicabilitatea Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale asupra situației sale juridice**, în condițiile în care acesta este tocmai scopul reglementării omisiunii de a valorifica o cauză de încetare a procesului penal, ca și temei al căii extraordinare de atac, de retractare. Prin urmare, deși anterior rămânerii definitive a soluției de condamnare, prin Decizia nr. 297/26 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial, nr. 518 din 25.06.2018, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art.155 alin.(1) din Codul penal, este neconstituțională, ar urma ca efectele Deciziei nr. 297/26 aprilie 2018 să nu fi fost raportate la situația inculpatului de către instanța de apel și nici să nu poată fi analizate în contestația în anulare a inculpatului de către o instanță de același grad. Or, în condițiile în care Curtea Constituțională a pronunțat o decizie care privește întreruperea prescripției penale, cu potențiala consecință a înlăturării răspunderii penale, a împiedicării exercitării acțiunii penale și a condamnării unui inculpat, este **inadmisibil a se concluziona că nu există nici o cale prin care subiectul pasiv al acțiunii penale, inculpatul, și, ulterior, persoana condamnată, să obțină o analiză a efectelor respectivei decizii din partea unei instanțe penale.**

Dispozițiile art. 426 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală se impun a fi analizate prin prisma dispozițiilor art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală, încetarea procesului penal operând în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e-j din Codul de procedură penală, respectiv: a) fapta nu există; b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege; c) nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea; d) există o cauză justificativă sau de neimputabilitate; e) lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale; f) **a intervenit amnistia sau prescripția**, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică; g) a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii; h) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege; i) există autoritate de lucru judecat; j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii. În lumina deciziei nr. 10/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, orice aspect, care a fost pus în discuția părților de către instanța de apel și cu privire la care s-a pronunțat definitiv, constituie o chestiune care intră în puterea lucrului judecat, neputând fi invocată ca și caz de contestație în anulare, **însă orice altă chestiune, dintre cele anterior menționate, care constituie cauză de încetare a**

procesului penal și care nu a fost discutată, nu a intrat în puterea lucrului judecat și nu este protejată de principiul securității juridice (care impune, inter alia, ca, atunci când instanțele au pronunțat o soluție definitivă, soluția lor să nu poată fi repusă în discuție, securitatea juridică implicând respectul pentru principiul res judicata, nu și pentru ceea ce nu a fost judecat).

În consecință, apreciez că omisiunea punerii în discuție, analizării și pronunțării asupra unei cauze de încetare a procesului penal, inclusiv a prescripției răspunderii penale, este o chestiune eminamente procedurală, intrând în sfera de aplicabilitate a art. 426 alin. 1 lit. b Cod penal și că acest aspect rezultă atât din textul de lege, cât și din decizia nr. 10/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Complețul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, neimpunându-se sesizarea aceleiași structuri jurisdicționale, în baza art. 475 Cod procedură penală, pentru pronunțarea unei noi hotărâri prealabile.

Opinii separată cu privire la suspendarea executării hotărârii

În ceea ce privește aplicarea dispozițiilor art. 430 Cod procedură penală, în mod evident, atâta vreme cât persoana condamnată execută o pedeapsă privativă de libertate în temeiul unei hotărâri definitive de condamnare, chestiunea suspendării executării este una de oportunitate și nu de legalitate. Totuși, reglementarea art. 430 Cod procedură penală impune analiza consecințelor pe care, pe de o parte, le prezintă menținerea executării pedepsei privative de libertate, iar, pe de altă parte, a consecințelor pe care le produce suspendarea executării pedepsei cu închisoarea.

Apreciez că menținerea executării hotărârii implică riscul continuării unei pedepse privative de libertate în baza unei hotărâri care poate fi anulată în calea extraordinară de atac, admisă în principiu. Acest risc nu se poate nega atâta vreme cât nu se poate stabili, de plano, că soluția, în rejudecarea cauzei, subsecvent admiterii în principiu, va fi una de respingere a contestației în anulare, ca nefondată. Este adevărat că, în opinie majoritară, s-a hotărât sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție-Complețul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu soluționarea unei probleme de drept apreciate ca fiind necesară pentru soluționarea cauzei. Dar acest argument este unul care, prelungind durata judecării căii extraordinare de atac, pledează în favoarea suspendării executării hotărârii și a executării pedepsei cu închisoarea, întrucât cu cât durata judecării este mai mare, cu atât riscul ca o persoană condamnată să execute o perioadă mai mare dintr-o pedeapsă, în baza unei hotărâri care să fie ulterior anulată, este mai puternic. Din punctul de vedere al prezentului judecător, această consecință este una definitivă și ireversibilă și posibilitatea materializării ei trebuie limitată pe cât de mult posibil.

În ceea ce privește consecințele pe care le produce suspendarea executării pedepsei, în opinie separată, apreciez că acestea sunt incomparabil mai puțin substanțiale decât cele ce derivă din soluția contrară. Astfel, în măsura în care calea de atac va fi respinsă, ca nefondată, se va relua executarea pedepsei, prescripția executării pedepsei fiind suspendată pe durata suspendării executării hotărârii. Riscul de sustragere, deși combătut prin argumente pertinente de către persoana condamnată, poate exista, teoretic, însă, în cazul producerii, există mecanisme de cooperare internațională care să îi limiteze efectele. Mai mult, suspendarea executării hotărârii definitive asigură și o aparență de imparțialitate a instanței, menținerea în stare de detenție putând determina contestatorul să considere că, la rejudecarea cauzei, instanța va fi tentată să evite o soluție de anulare a hotărârii în baza căreia a fost executată pedeapsa închisorii.

Prin urmare, examenul corelat al consecințelor pe care le produce, pe de o parte, soluția suspendării executării hotărârii definitive și, implicit, a pedepsei cu închisoarea și, pe de altă parte, soluția menținerii executării, determină prezentul judecător să aprecieze că se impune ca, în baza art. 430 Cod procedură penală, să se dispună suspendarea executării hotărârii.

În opinie minoritară:

I. Constată că nu există o chestiune de drept, în accepțiunea art. 475 alin. 1 Cod procedură penală, de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond cauzei, neimpunându-

se, în consecință, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

II. În baza art. 430 Cod procedură penală, admite cererea, formulată de contestatoarea condamnată, de suspendare a executării sentinței penale nr. a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel București Secția a II-a Penală, pronunțată în dosarul nr.

PREȘEDINTE,

.....

Amâna judecarea cauzei și stabilește termen la data de 2.09.2022, ora 11.00, pentru când vor fi citate părțile.

PREȘEDINTE,

.....

JUDECĂTOR,

.....